

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 2.12.2004
KOM(2004) 759 endelig

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET, EUROPA-PARLAMENTET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG
OG REGIONSUDVALGET**

Elektronisk kommunikation i EU: Regulering og markeder, 2004

{SEK(2004)1535}

1. INDLEDNING

En række meddelelser fra Kommissionen har været baseret på Lissabon-visionen om den europæiske videnøkonomi. Kommissionen har fremhævet den vitale rolle, som sektoren for elektronisk kommunikation spiller for næsten alle andre økonomiske aktiviteter, og har påpeget, at innovative kommunikationstjenester er en vigtig drivkraft for arbejdskraftproduktiviteten¹.

Som Det Europæiske Råd flere gange har påpeget i sine konklusioner, er det en forudsætning for at nå Lissabon-målene, at det nye EU-regelsæt for elektronisk kommunikation² gennemføres. Regelsættet opstiller en række teknologineutrale reguleringsprincipper, og når disse er fuldt indarbejdet i medlemsstaterne, vil de bidrage til et marked, der giver forbrugerne flere valgmuligheder samt valuta for pengene. Den ideelle tidsramme for gennemførelsen er kort og kritisk. Desuden er det afgørende, at EF's konkurrenceregler anvendes effektivt.

Kommissionen har støttet gennemførelsen af EU-regelsættet ihærdigt ved at aflægge rapporter, samarbejde med medlemsstaternes myndigheder samt indlede overtrædelsesprocedurer, hvor det har været nødvendigt. Den forrige rapport om lovgivningen og markederne³ var koncentreret om de aspekter af gennemførelsen i national ret, der voldte Kommissionen størst bekymring. Nærværende meddelelse fokuserer på markedsudviklingen og de vigtigste udestående problemer på lovgivningsfronten. Meddelelsen, der for første gang omfatter alle 25 medlemsstater, bygger på en mere detaljeret analyse og tilhørende markedsoplysninger i et arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene, der vedtages parallelt med meddelelsen. Hvad angår lovgivningen, er det generelt situationen pr. 1. oktober 2004, der beskrives. Markedsoplysningerne dækker perioden til med den 1. august 2004, medmindre andet fremgår⁴.

2. DE VIGTIGSTE TENDENSER PÅ MARKEDET

Sektoren for elektroniske kommunikationstjenester er kendetegnet ved stadig mere positive udsigter. Konkurrencen er stigende på de fleste markeder, og dette medfører øgede fordele for forbrugerne, i form af lavere priser, bedre kvalitet og innovative tjenester.

Sektoren, navnlig fastnetområdet, er på vej ud af en periode med nedskæringer og gældsnedbringelse. Innovation på mobil- og bredbåndsområdet og til en vis grad inden for traditionelle fastnettjenester øger væksten. Væksten i sektoren som helhed, der anslås til 4,6 %⁵ i 2004, er stabil og kommer til at overhale væksten i BNP for EU-25. Hoveddrivkræfterne er datatjenester på faste net og mobiltjenester, der tegner sig for en kraftig vækst på henholdsvis 11,5 % og 7%⁶.

---

¹ Se Kommissionens meddelelse, 'Højhastighedsforbindelser i EU - Den seneste udvikling i den elektroniske kommunikationssektor', KOM(2004) 61 endelig. Se også Kommissionens meddelelse, 'Mobile bredbåndstjenester', 30. juni 2004, KOM(2004) 447.

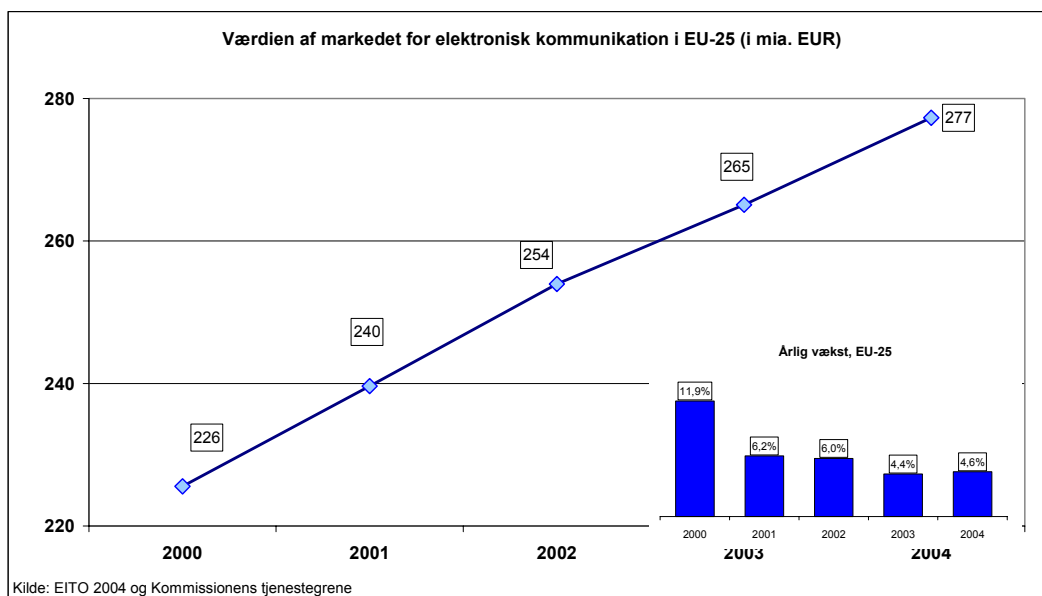
² http://europa.eu.int/information_society/topics/telecoms/regulatory/new_rf/index_en.htm

³ Europæisk lovgivning om elektronisk kommunikation og europæiske markeder for elektronisk kommunikation 2003, KOM(2003) 715.

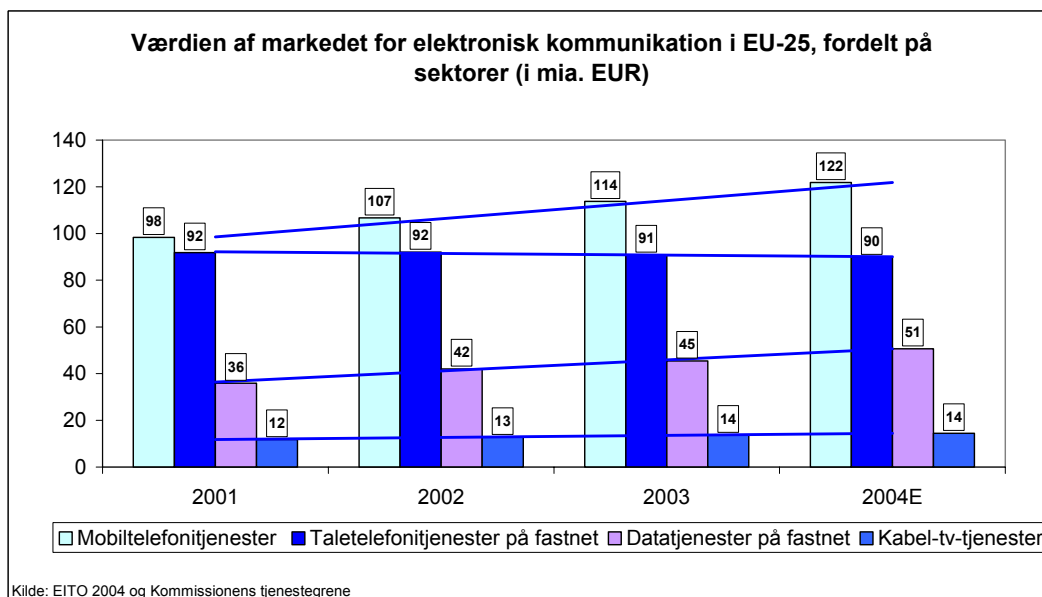
⁴ Oplysningerne stammer fra medlemsstaterne, medmindre andet fremgår

⁵ I nominal værdi. Kilde: EITO og IDATE

⁶ Kilde: skøn fra EITO

Bag denne generelle tendens ligger en række specifikke forandringer. For det første er værdien af markedet for traditionel fastnettelefoni faldet, efterhånden som øget konkurrence har tvunget priserne ned. For det andet er dækningsgraden for bredbåndsforbindelser steget dramatisk, stimuleret af lavere priser og stigende infrastrukturbaseret konkurrence, efterhånden som nye udbydere begynder at investere i infrastruktur⁷. For det tredje vinder mobiltelefoni fortsat større udbredelse, og selv om taletelefoni dominerer i denne sektor, er der også tegn på vækst inden for datatjenester. Der er lanceret 3G-net og tilhørende tjenester i de fleste medlemsstater.

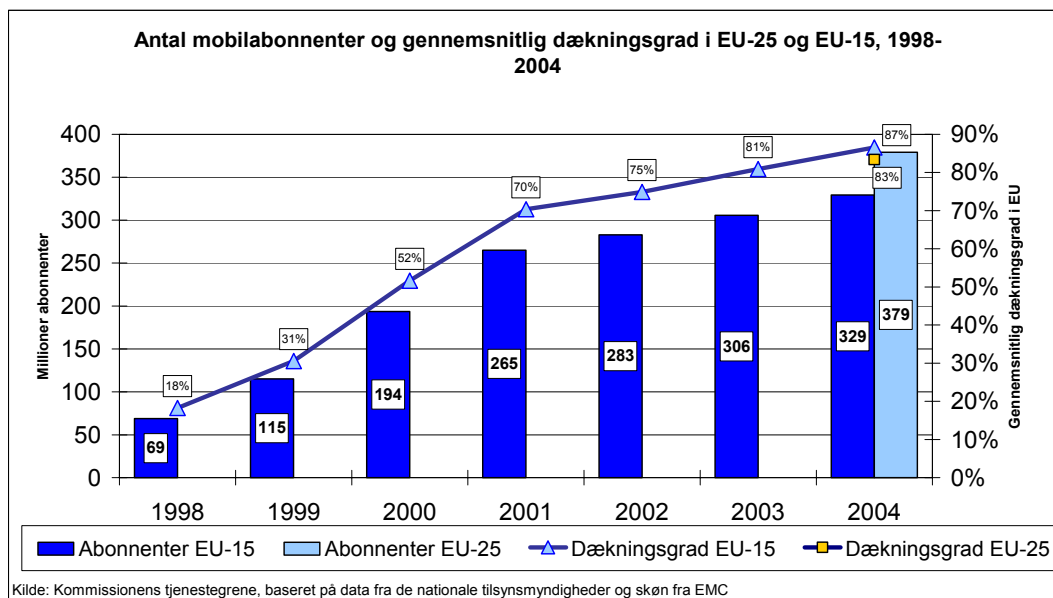

⁷

Der er tale om en situation, hvor en ny udbyder i første omgang benytter sig af adgangsprodukter på forskellige niveauer i værdikæden til at opbygge et kundegrundlag, og derefter gradvist etablerer sin egen infrastruktur ud til kunderne.

2.1 Mobiltjenester

Indtægterne fra mobiltjenester er større end fra fastnettaletelefoner. I 2004 oplevede sektoren en vedvarende stærk vækst på 7%, drevet delvis af datatjenester. Den gennemsnitlige dækningsgrad vokser også fortsat og er nu oppe på 83 % for EU-25. For EU-15 er dækningsgraden steget med 6 procentpoint til 87%. Der er nu over 379 mio. abonnenter i hele EU. Fremover vil væksten i mobilektoren sandsynligvis hovedsagelig blive drevet af udbredelsen af avancerede merværditjenester.

Et par generelle tendenser tyder på, at konkurrencen i dele af mobilektoren er stigende. De førende operatørs gennemsnitlige markedsandel er faldet fra 46,6 % sidste år til 43,2 % i år, hvilket er et større fald end i de sidste tre år tilsammen. Brugen af nummerportabilitet for mobiltelefonnumre, der betyder, at abonnenterne kan beholde deres nummer, når de skifter fra én operatør til en anden, er vokset i årets løb, i visse lande betydeligt. Denne tjeneste har haft størst succes der, hvor gebyret for at overføre numre til en anden operatør er sat forholdsvis lavt.

Som det fremgår af afsnittet om samtrafik nedenfor, er der i årets løb sket et velkomment fald i taksterne for opkaldsterminering på mobilnet i mange EU-lande, og taksterne vil utvivlsomt blive nedsat yderligere som følge af indgreb fra tilsynsmyndighederne. De høje takster for international roaming giver stadig anledning til bekymring. Kommissionen fortsætter sin undersøgelse i henhold til konkurrencereglerne af de engrostatkter for international roaming, som mobilnetoperatører anvender indbyrdes. I juli i år tilkendegav Kommissionen sin foreløbige holdning vedrørende overtrædelser af traktatens artikel 82, for så vidt angår engrosmarkedet for international roaming i Det Forenede Kongerige⁸. De Europæiske Tilsynsmyndigheders Gruppe (ERG) har også indledt en undersøgelse af forholdene omkring international roaming. Kommissionen opfordrer på det kraftigste myndighederne til hurtigst muligt at færdiggøre deres analyse af markedet for opkaldsterminering på de enkelte mobilnet samt af engrosmarkedet for international roaming.

⁸ Kommissionens pressemeddelelse IP/04/994 <http://europa.eu.int/rapid>

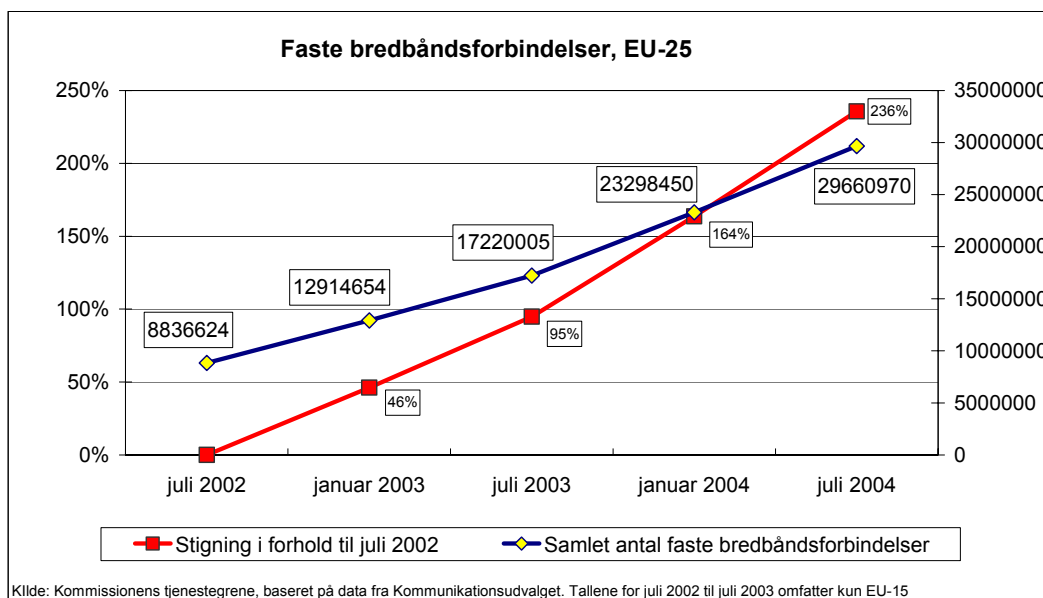
Lancering af 3G-tjenester

Lanceringen af 3G-tjenester har taget fart i 2004. Af de 75 godkendte 3G-operatører er der nu 30, der tilbyder kommercielle tjenester, mens 21 befinder sig i den prækommercielle fase. Det anslås, at der er ca. 2,6 mio. 3G-abonnenter i EU, og at der ved udgangen af 2004 vil være en gennemsnitlig befolkningsdækning på mindst 43 % i hele EU⁹. Bestræbelserne mod en fuld kommerciel udbygning vil fortsætte med øget styrke i løbet af 2005, og udbredelsen af 3G-tjenester på forbrugermarkedet kan vurderes til den tid.

2.2 Bredbånd

Bredbåndssektoren har oplevet en støt vækst i år, hvor det samlede antal bredbåndsforbindelser er steget med mere end 72%. I EU-25 er der nu 29,6 mio. tilslutninger, hvilket svarer til, at 6,5% af befolkningen har en bredbåndsforbindelse. For EU-15 er tallet 7,6%, sammenlignet med 4,5% sidste år. Væksten på bredbåndsområdet skyldes hovedsagelig det øgede konkurrencepres og fastnetoperatørernes bestræbelser for at kompensere for faldende indtægter fra taletelefoni. De nye udbydere andel af bredbåndsmarkedet har været støt stigende og er nu oppe på 43,7%, hvilket svarer til en stigning på 2,2 procentpoint i forhold til sidste år. De nye udbydere andel af DSL-markedet, der nu udgør 78 % af den samlede bredbåndssektor, er også steget og er nu oppe på 30,2%, hvilken er en stigning på næsten 8 procentpoint på et år. Imidlertid er konkurrencen på markedet for bredbåndsforbindelser stadig svag i visse lande, og Kommissionen vil aktivt følge udviklingen og gribe ind, hvor det er nødvendigt.

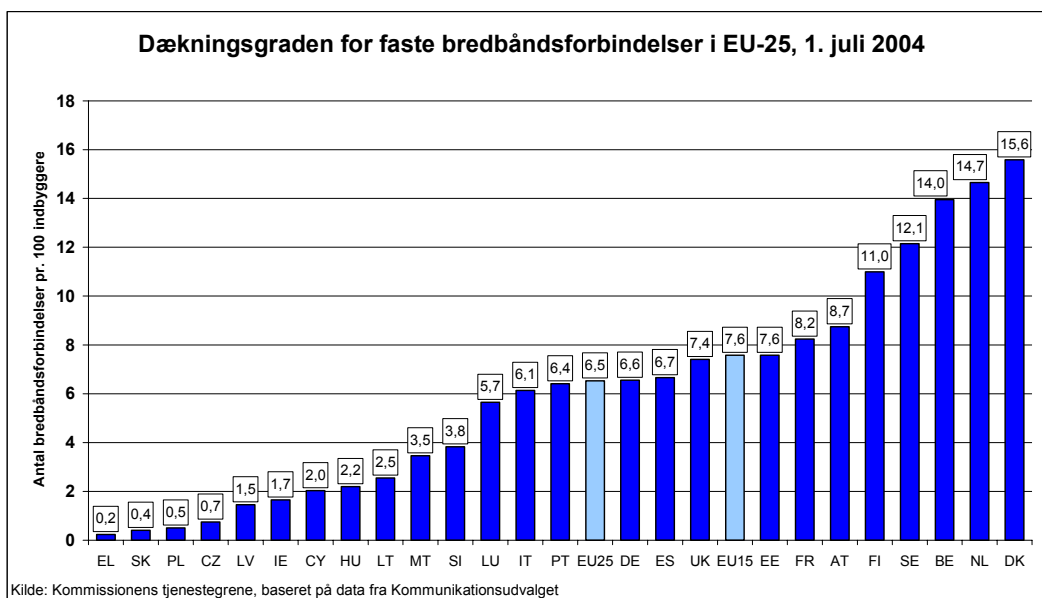
Efter en undersøgelse af konkurrenceforholdene på grundlag af traktatens artikel 82 lovede Deutsche Telekom Kommissionen at ophøre med et formodet profitpres på bredbåndsforbindelser ved at nedsætte taksterne for delt adgang med virkning fra 1. april 2004.¹⁰

Dækningsgraden for bredbånd varierer betydeligt fra medlemsstat til medlemsstat og er generelt højest i de lande, hvor der er en holdbar infrastruktur-baseret konkurrence i kraft af kabelnet eller andre netalternativer og som følge af ubundet adgang til abonnentledninger.

⁹ Baseret på oplysninger fra de nationale tilsynsmyndigheder.

¹⁰ Kommissionens pressemeddelelse IP/04/281 <http://europa.eu.int/rapid>.

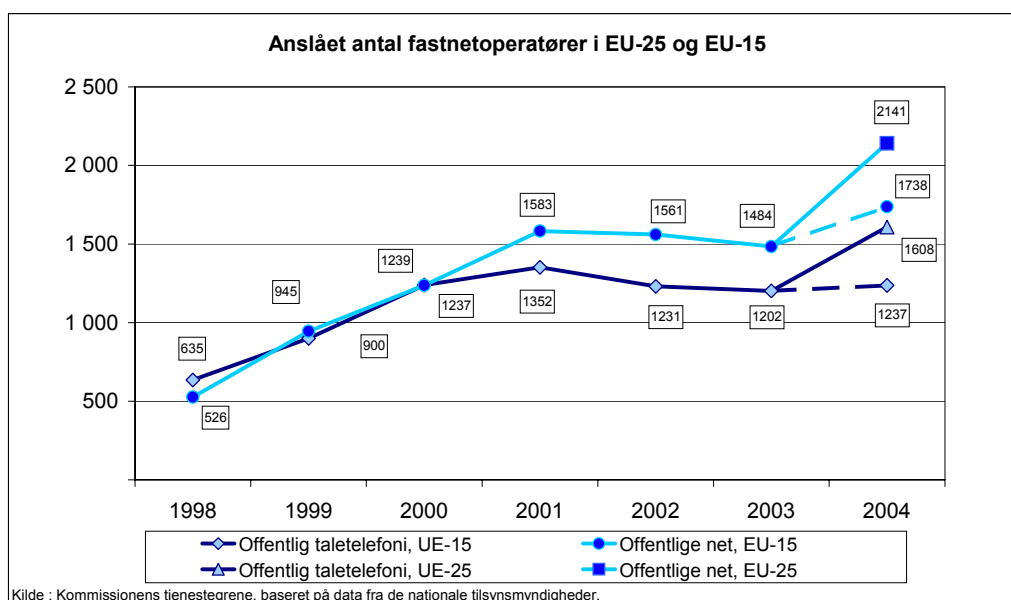

2.3 Ubundet adgang til abonnentledninger

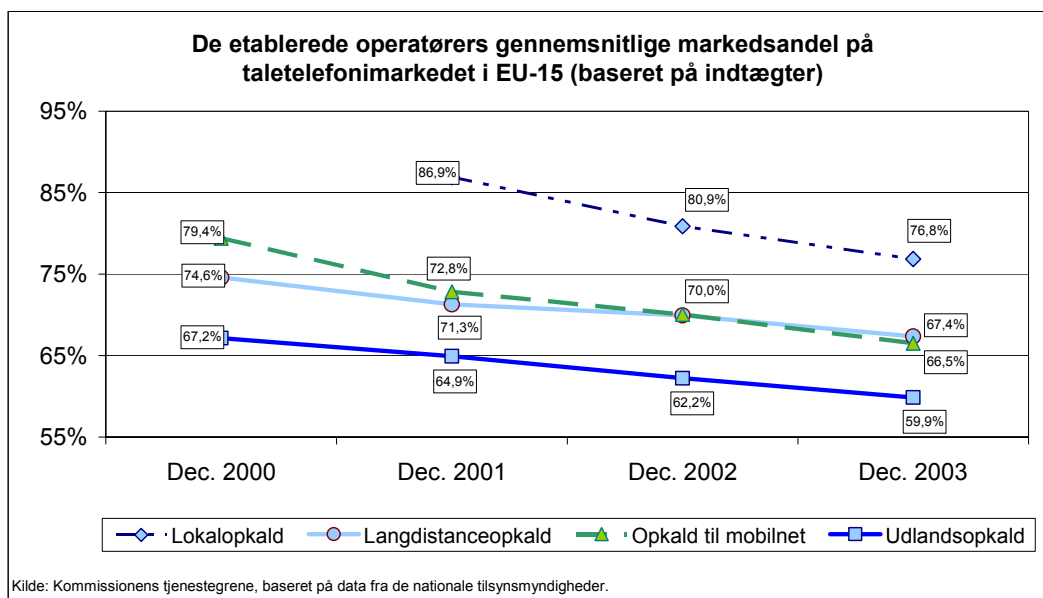
En bemærkelsesværdig tendens er stigningen på 110% i antallet af abonnentledninger, hvortil der er ubundet adgang (fuld ubundet adgang og delt adgang), fra 1,8 mio. i EU-15 i juli 2003 til over 3,8 mio. i juli 2004. Der er to faktorer, der ligger til grund for dette resultat: En beslut-som indsats fra myndighedernes side, navnlig hvad angår prissætningen, har givet positive resultater, og i visse lande er nye udbydere begyndt at øge investeringerne i infrastruktur.

2.4 Fastnettaletelefon

Trods det fortsatte, langsomme fald i indtægterne i fastnetsektoren skønnes det, at der for første gang i en årrække har været tale om en stigning i antallet af nye udbydere på markedet.

Dette, kombineret med et vedvarende generelt fald i de etablerede operatørs markedsandel, tyder på, at konkurrencen på fastnetmarkedet i adskillige lande er stigende. Priserne er faldet i visse dele af markedet, og de etablerede operatører tilbyder mere varierede og individuelt tilpassede prispakker for at holde på deres kunder. Endvidere er der i samtlige medlemsstater betydeligt flere forbrugere, der benytter sig af muligheden for nummerportabilitet for fastnetnumre.

Som figuren ovenfor viser, fortsætter faldet i de etablerede operatørs markedsandele i alle segmenter af fastnetmarkedet. I nogle medlemsstater er den etablerede operatørs andel af markedet for lokalopkald dog stadig høj. Der er en klar sammenhæng mellem, hvornår markedet er blevet liberaliseret, og den etablerede operatørs markedsandel. Dette ses særlig tydeligt i de nye medlemsstater, hvor den etablerede operatør i mange tilfælde sidder på over 90 % af markedet, navnlig markedet for lokalopkald.

31 % af forbrugerne benytter nu en alternativ operatør til langdistance- eller udlandsopkald. For lokalopkald er tallet næsten 20 %. I de fleste tilfælde sker dette ved indirekte adgang, f.eks. ved hjælp af operatørforvalg eller fast operatørforvalg. Kun 6,47 % benytter sig af direkte adgang¹¹ til en anden operatør.

I betragtning af indtægtsstigningen i mobilsektoren kan faldet i indtægterne fra fastnettjenester til dels skyldes, at forbrugerne erstatter fastnettjenester med mobiltjenester. I mange af de nye medlemsstater, hvor dækningen med fast infrastruktur er forholdsvis lav, kan det meget vel være, at nye abonnenter vælger at satse på mobiltelefoni. Imidlertid er der tegn på, at innovation, herunder nye teknologier såsom taletelefoni over Internettet og produkter, der kombinerer fastnet- og mobilnet teknologi, efterhånden kan bremse faldet i fastnetindtægterne.

¹¹ Tjenester, der leveres via infrastruktur, som tjenestedyderen selv ejer, eller på basis af fuld ubundet adgang til abonnentledninger.

2.5 Samtrafik

Samtrafik er en af de grundlæggende byggesten på et konkurrencebaseret marked. I fastnetsektoren er samtrafiktaksterne fortsat med at falde, om end i et langsommere tempo, og der er nu tegn på, at de er ved at stabilisere sig. I mobilsektoren på den anden side har der i nogen tid været bekymring over, at taksterne for opkaldsterminering på mobilnet i mange tilfælde slet ikke står i forhold til omkostningerne. Som følge af indgreb fra myndighederne har der dog i løbet af det sidste år været en velkommen nedadgående tendens i taksterne. Gennemsnitstaksten for terminering af opkald fra faste net til mobilnet hos operatører med en stærk markedsposition faldt med 14 % mellem juli 2003 og juli 2004.

2.6 Forbrugere

Mønsteret af øgede fordele for forbrugerne i form af lavere priser, flere valgmuligheder og flere innovative tjenester, der har været tydeligt, siden markederne for elektronisk kommunikation blev liberaliseret, fortsætter som følge af den øgede konkurrence og den fleksibilitet, som det nye regelsæt giver. I år er valgmulighederne blevet yderligere øget, idet der er kommet nye operatører på markedet og flere muligheder inden for bredbånd¹². Efterhånden som konkurrencepresset er steget, er priserne faldet inden for visse dele af markedet¹³.

Innovative tilbud, baseret på sammensmeltende teknologier, dukker op i både fastnet- og mobilsektoren, 3G er ved at blive en realitet, og avancerede datatjenester af høj værdi tilbydes i vid udstrækning, støttet af øgede investeringer i infrastruktur. Der er dog stadig mange udfordringer at tage op. Konkurrencen på abonnentnetniveau og på bredbåndsområdet er endnu forholdsvis svag i visse lande, og konkurrencesituationen i medlemsstaterne er blandet. Yderligere fremskridt afhænger af, om det nye regelsæt gennemføres fuldt ud og anvendes i praksis i alle medlemsstater, og om EF's konkurrenceregler anvendes effektivt.

3. GENNEMFØRELSEN AF LOVRAMMERNE I NATIONAL RET I DE 25 MEDLEMSSTATER

Medlemsstaterne (EU-15) skulle gennemføre EU-regelsættet i national ret inden den 24. juli 2003, for så vidt angår de centrale direktiver¹⁴, og inden den 30. oktober 2003, for så vidt angår direktivet om databeskyttelse inden for elektronisk kommunikation. For de 10 nye medlemsstater var fristen for gennemførelse af regelsættet som helhed den 1. maj 2004.

En hurtig og korrekt gennemførelse er af afgørende betydning for sektoren. Forsinkelser i gennemførelsen vil udsætte den proces, hvor de nationale tilsynsmyndigheder analyserer markeder og ophæver, ændrer eller indfører regulering i lyset af den grad af konkurrence, der konstateres på markederne. Hvad der imidlertid er mere foruroligende, er det negative signal, som forsinkelser sender til forbrugerne og markedet. I de fem år inden 2003 investerede ikke-etablerede fastnetoperatører 70 mia. EUR alene i EU-15¹⁵. Både etablerede og ikke-etablerede operatører har planer om at foretage betydelige yderligere investeringer i de kommende år. Et ustabil retsgrundlag kan bringe dette mål i fare.

---

¹² Et større udvalg, hvad angår pris og kapacitet.

¹³ Langdistance- og udlandsopkald.

¹⁴ Rammedirektivet og direktiverne om adgang, tilladelser, forsyningspligt og konkurrence

¹⁵ Investment by New Entrants in Europe, 2004, Strategy and Policy Consultants Network

Tyve medlemsstater har vedtaget den nødvendige primærlovgivning og har underrettet Kommissionen herom. Dette er en større bedrift, som i samtlige tilfælde har betydet enten en fuldstændig omarbejdning af den eksisterende lovgivning eller indførelse af ny lovgivning af betydeligt omfang. Imidlertid er der fem medlemsstater, der - om end de har taget vigtige skridt i lovgivningsprocessen - stadig mangler at vedtage primærlovgivning til gennemførelse af EF-regelsættet:

Belgien, Tjekkiet, Estland, Grækenland, Luxembourg.

Kommissionen har indledt overtrædelsesprocedurer mod Belgien, Grækenland og Luxembourg på grund af manglende anmeldelse af gennemførelsesforanstaltninger, og sagerne venter i øjeblikket for EF-Domstolen.

Otte medlemsstater mangler stadig at vedtage sekundær lovgivning (i nogle tilfælde væsentlige bestemmelser), for at primærlovgivningen kan få fuld virkning. Det drejer sig om:

Spanien, Frankrig, Cypern, Letland, Litauen, Polen, Slovenien, Slovakiet.

Kommissionen er i færd med at undersøge, om medlemsstaternes gennemførelseslovgivning er i overensstemmelse med EF-retten. Hvis ikke, vil der blive truffet passende foranstaltninger i henhold til traktaten.

4. SAGER I HENHOLD TIL ARTIKEL 7

I henhold til artikel 7 i rammedirektivet skal de nationale tilsynsmyndigheders udkast til foranstaltninger forelægges for Kommissionen til vurdering, inden de vedtages. Formålet er at sikre, at afgrænsningen af markeder og markedsanalysen gennemføres i overensstemmelse med EF's konkurrenceregler, og at gøre det muligt at foretage en harmonisering inden for det indre marked. Kommissionen kan fremsætte bemærkninger til disse udkast til foranstaltninger, og hvis den betragter markedsafgrænsningen eller udpegelsen af operatører med en stærk markedsposition som uforenelig med fællesskabsretten eller som en hindring for det indre marked, kan den kræve, at udkastet trækkes tilbage.

Den 1. oktober 2004 havde Kommissionen modtaget 101 anmeldelser af udkast til foranstaltninger fra ni medlemsstater, hvoraf hovedparten kom fra Østrig, Finland, Portugal og Det Forenede Kongerige. Kommissionen har siden afsluttet 92 sager, hvor den har vejledt de nationale tilsynsmyndigheder i deres markedsanalyse og belyst politiske spørgsmål og gennemførelsesaspekter for sikre en ensartet, men samtidig passende nuanceret fremgangsmåde i alle medlemsstater. Endvidere har Kommissionens tjenestegrene afholdt 58 møder med nationale tilsynsmyndigheder fra 15 medlemsstater for at drøfte spørgsmål vedrørende påtænkte foranstaltninger, inden foranstaltningerne anmeldes. Hidtil har Kommissionen modtaget mindst én anmeldelse om hvert af de markeder, der er udpeget i henstillingen om relevante markeder, bortset fra et, nemlig det nationale engrosmarked for international roaming på offentlige mobilnet. Indtil den 1. november 2004 havde Kommissionen kun gjort brug af sin veto i tre tilfælde¹⁶.

---

¹⁶ Disse sager vedrørte markedet for udlandsopkald (sag FI/2003/0024 og FI/2003/0027) og markedet for adgang og opkaldsoprindelse i offentlige mobilnet (sag FI/2004/0082) i Finland, samt markedet for transittjenester i det faste offentlige telefonnet (sag AT/2004/0090) i Østrig.

Ud fra vurderingen af anmeldelserne tegner der sig et samlet billede af, at lovgivningen er blevet mere målrettet mod at rette op på markedssvigt. De nationale tilsynsmyndigheder er generelt ikke afvejet fra de markeder, der er afgrænset i henstillingen. Imidlertid er der navnlig to markeder, der er afgrænset anderledes, engrosmarkedet for bredbåndsadgang (hvor man har inkluderet bredbåndsadgang via kabelnet, hvilket efter Kommissionens opfattelse kun er rimeligt, hvis der rent faktisk via kabelnettet tilbydes et produkt, der svarer fuldt ud til bitstrømsadgang) og markedet for radio/tv-transmissionstjenester (der opdeles efter teknologigrundlag, dvs. jord-, kabel-, eller satellitbaseret teknologi).

Hvad angår udpegelsen af virksomheder med en stærk markedsposition, har myndighederne generelt fulgt principperne i Kommissionens retningslinjer på dette område. Markedsandelen forbliver en vigtig faktor, men også andre faktorer har vist sig at være af betydning i den samlede analyse (bl.a. markedsdynamik, hindringer for markedsadgang og potentiel konkurrence).

Generelt afhænger de forpligtelser, som de nationale tilsynsmyndigheder pålægger virksomheder med en stærk markedsposition, af, hvilke konkurrenceproblemer der er konstateret på de relevante markeder. I nogle tilfælde har myndighederne fulgt en asymmetrisk fremgangsmåde, dvs. indført forskellige forpligtelser for virksomheder på markeder, der ligner hinanden, inden for samme medlemsstat. Dette er muligt ifølge rammebestemmelserne, forudsat at en sådan behandling er berettiget.

Endelig viser erfaringerne, at de nationale tilsynsmyndigheder, når de vedtager den endelige foranstaltning, i meget vid udstrækning tager hensyn til de bemærkninger, som Kommissionen fremsætter i sine afgørelser.

5. ANVENDELSEN AF DET NYE REGELSÆT I EU-25

Om end billedet af markedet generelt er positivt, har Kommissionen måttet konstatere, at det er nødvendigt at forbedre lovgivningen i medlemsstaterne på en række centrale områder. De følgende afsnit vedrører nogle af de vigtige regulerings spørgsmål, der rejser sig.

5.1 Nationale tilsynsmyndigheder

De nationale markeders funktionsevne hænger direkte sammen med kvaliteten af lovrammerne for den nationale tilsynsmyndighed i medlemsstaten.

De nationale tilsynsmyndigheder skal være uafhængige af enhver kommerciel eller anden hævdevunden interesse. De skal tildeles alle de beføjelser, der er fastlagt i rammebestemmelserne og være i stand til at udøve dem uden indblanding udefra.

Kommissionen støtter fuldt ud den indsats, de nationale tilsynsmyndigheder har gjort hidtil for at gennemføre og anmelde markedsanalyser, og navnlig deres samarbejde i De Europæiske Tilsynsmyndigheders Gruppe om at tilstræbe en fælles fremgangsmåde for regulering i overensstemmelse med rammebestemmelserne.

Imidlertid er Kommissionen alvorligt bekymret for, at principperne om uafhængighed og neutralitet endnu ikke overholdes fuldt ud i alle 25 medlemsstater. Bekymringen skyldes, at der stadig ikke i alle tilfælde er sikret fuld adskillelse mellem statens aktieandel og myndighedsbeslutningerne. Der er også bekymring for, at tilsynsmyndighederne i nogle lande ikke frit kan anvende passende reguleringsindgreb i lyset af deres markedsanalyser. Dette kan for

eksempel være tilfældet, hvor ministerier, der ikke er anmeldt som nationale tilsynsmyndigheder med ansvar for markesanalyse blander sig med instrukser eller retningslinjer, der påvirker den nationale tilsynsmyndigheds beslutninger. I visse tilfælde er det snarere den nationale lovgivning, der begrænser myndighedernes frihed til at regulere markedet. Der kan være tale om begrænsninger i de reguleringsmidler, der er til rådighed for tilsynsmyndigheden, eller om urimeligt stramme kriterier for reguleringsindgreb. Selv hvor den nationale lovgivning giver den nationale tilsynsmyndighed alle de nødvendige beføjelser, er der tilfælde, hvor manglende håndhævelse af myndighedernes afgørelser udelukker reel konkurrence.

Endnu et aspekt, der bekymrer Kommissionen, er varigheden af procedurerne for behandling af klager over myndighedernes afgørelser. Kommissionen er i færd med at undersøge situationen i denne henseende i en lang række medlemsstater. Situationen forværres i visse tilfælde af, klagesager har opsættende virkning for tilsynsmyndighedens afgørelser.

Endelig har det medført alvorlige ressourceproblemer for en lang række tilsynsmyndigheder, at de ud over at føre tilsyn med markedet, bilægge tvister og håndhæve lovgivningen også skal gennemføre markedsanalyser.

5.2 Gebyrer for udstedelse af tilladelser

Gebyrer i forbindelse med forvaltning af tilladelsesordninger og indrømmelse af brugsrettigheder bør være gennemskuelige og objektivt begrundede, stå i et rimeligt forhold til formålet og kun dække de faktiske administrative omkostninger. Der må ikke opkræves andre gebyrer.

Kommissionen er i færd med at undersøge situationen i en række medlemsstater, hvor gebyrerne er forholdsvis høje, og hvor det må kontrolleres, om ovennævnte principper overholdes. Endvidere er Kommissionen ved at undersøge, om forskellige gebyrer, som markedsdeltagerne skal betale, samt bidrag til ordninger til udbredelse af bredbånd er i overensstemmelse med direktiverne.

5.3 Individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser

Når medlemsstaterne indrømmer individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser, skal de følge åbne, gennemskuelige og ikke-diskriminerende procedurer. Dette krav er i vid udstrækning gennemført i national ret, men Kommissionen er i færd med at undersøge, om kravet også anvendes i praksis i en række medlemsstater, der ikke har nogen national frekvensallokeringstabel, eller hvor procedurerne for udstedelse af tilladelser giver anledning til tvivl om dette aspekt.

5.4 Tilladelser til at installere faciliteter, samhusning og delt brug af faciliteter

Kommissionen konstaterer, at der fortsat er problemer overalt i EU, navnlig med indrømmelse af rettigheder til at opstille master og antenner til mobilkommunikation samt gebyrerne herfor. Dette har i en række tilfælde forsinket udbredelsen af 3G-infrastruktur, der er underlagt strenge krav i nogle af de nationale tilladelser. Et eksempel på bedste praksis i denne forbindelse er en offentligt tilgængelig database over den nuværende og fremtidige placering af master, etableret af den nationale tilsynsmyndighed.

5.5 Forsyningspligt

Reglen om, at der skal stilles et minimumsæt af tjenester af en given kvalitet til rådighed for alle slutbrugere til en rimelig pris, er et centralt princip i regelsættet. Medlemsstaterne skal sikre, at ingen virksomheder eller kategori af virksomheder på forhånd udelukkes fra at varetage forsyningspligten. Kommissionen undersøger i øjeblikket nøje situationen i en række medlemsstater, hvor der er bekymring for, at myndighederne afgør, hvilken virksomhed der skal have forsyningspligt, uden at tage hensyn til dette krav eller uden den nødvendige åbenhed.

5.6 Fordelingspligt ("must-carry")

Medlemsstaterne kan kun pålægge fordelingspligt, hvor dette er nødvendigt for at opfylde nøje fastlagte almenyttige målsætninger. Kommissionen er i færd med at undersøge, hvordan disse forpligtelser pålægges i visse lande, navnlig for at kontrollere, om der er en klar forbindelse mellem forpligtelserne og målsætningerne, så myndighedernes uindskrænkede beføjelser til at pålægge fordelingspligt ikke giver anledning til vilkårlige afgørelser.

5.7 Uønsket elektronisk reklame

Selvom tilvalgsreglerne i direktivet om databeskyttelse og privatlivets fred generelt er blevet gennemført i national ret, er der en tendens til også at indføre frivillige adfærdskodekser for at beskytte forbrugerne. Kommissionen bifalder denne udvikling.

5.8 Trafikoplysninger

Kommissionen vil undersøge den stigende tendens blandt myndighederne i en række medlemsstater til at øge den periode, de ifølge loven kan kræve at trafikoplysninger opbevares til retshåndhævelsesformål.

5.9 Gennemførelse af overgangsbestemmelserne i EU-15

I henhold til overgangsbestemmelserne skal medlemsstaterne (EU-15) sikre, at de forpligtelser, der allerede er pålagt virksomheder med en stærk markedsposition, forbliver i kraft, indtil myndighederne træffer afgørelser i overensstemmelse med det nye regelsæt.

Kommissionen er i færd med at undersøge, om der stadig er tilfælde, hvor sådanne forpligtelser, for eksempel vedrørende omkostningsregnskaber og adskillelse af regnskaber, ikke håndhæves ordentligt, og hvor nye virksomheder på markedet derfor bliver udsat for profitpres. Forskelle i hvordan og hvor grundigt myndighederne undersøger engros-, adgangs- og detailtaksterne, medfører i visse tilfælde lignende virkninger.

Kommissionen er også bekymret for, at den positive udvikling i nye virksomheders investering og kundernes skift til bedre produkter gennem et skift fra gensalgprodukter til bitstrømsadgang og ubundtede abonnentledninger, i visse tilfælde bremses af procesbetingede problemer. Som følge heraf er f.eks. udbredelsen af ubundet adgang til abonnentledninger meget uensartet i medlemsstaterne. Under alle omstændigheder er det nødvendigt at fremskynde markedsundersøgelserne, og brugen af overgangsordningerne må begrænses til et minimum, for at de udestående problemer kan blive løst.

5.10 Gennemførelse af 'startvilkårene' i de nye medlemsstater

De nye medlemsstater skulle sørge for, at der var indført forpligtelser for virksomheder med en stærk markedsposition inden tiltrædelsen. Nogle af de udestående problemer i EU-10 er de samme som dem, der var i EU-15 under de gamle lovrammer, f.eks. vedrørende omkostningsregnskaber og gennemskuelige takster. I nogle af de nye medlemsstater er det heller ikke klart, om der foreligger et rimeligt standardtilbud på samtrafik. Endnu en svaghed i en række af de nye medlemsstater er, at operatørforvalg, fast operatørforvalg og nummerportabilitet ikke er gennemført fuldt ud.

6. KONKLUSION

Europa befinder sig i en kritisk fase i udviklingen af en ny og dynamisk økonomi, drevet af sammensmeltningen af teknologier og innovation på tjenesteområdet. Markederne for elektronisk kommunikation viser tegn på et nyt opsving, men der må en yderligere indsats til, for at den europæiske økonomi som helhed kan nyde godt af fremskridtene.

En afgørende forudsætning er, at regelsættet for e-kommunikation gennemføres korrekt og fuldt ud, og at EF's konkurrenceregler håndhæves. Potentialet for konkurrence, innovation og investering vil kun blive udnyttet fuldt ud, hvis medlemsstaterne giver det høj prioritet at gennemføre de vedtagne EU-principper i national ret og sikre, at de får fuld virkning. Kommissionen vil fortsætte med at aflægge rapport om udviklingen og vil navnlig holde øje med, hvordan de nationale gennemførelsesbestemmelser anvendes i praksis.